

Descobertas 2

Portugalin perusteet

*Liisa Melo e Abreu
Santeri Siimes*

 FINN LECTURA

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Sisällys

Portugalin kartta 6
Esipuhe 7

Unidade 1: Lembranças de infância 8

Teemasanasto:
Leikkejä, pelejä yms.

Kielioppi:

- Verbit:
 - Indikatiivin imperfekti
- Relatiivipronominit (*que, o que, quem, o qual/a qual/os quais/as quais, cujo/-al-os/-as, onde, quanto/-os/as*)

Kulttuurinurkkaus:
Barcelosin kukko; Fátima

Unidade 2: Mensagens 32

Teemasanasto:
Tietotekniikka

Kielioppi:

- Verbit:
 - Indikatiivin yhdistetty perfekti
 - Painottomien pronomien paikka yhdistettyjen aikamuotojen yhteydessä
- Epäsuorat kysymyslauseet

Kulttuurinurkkaus:
Fado

Unidade 3: O tempo livre 50

Teemasanasto:
Vapaa-aika ja harrasteet

Kielioppi:

- Verbit:
 - Indikatiivin futuuri
 - Konditionaali
 - Painottomien pronomien paikka futuurin ja konditionaalien yhteydessä
- Indefiniittipronomineja (*certo/-al-os/-as, qualquer/quaisquer, tal/tais, próprio/-al-os/-as, mesmo/-al-os/-as*)

Kulttuurinurkkaus:
Urheilu

Unidade 4: De viagem 72

Teemasanasto:
Sää; pää- ja väli-ilmansuunnat; matkalla

Kielioppi:

- Verbit:
 - Konjuktiivin presens
 - Konjuktiivin perfekti

Kulttuurinurkkaus:
Portugalin maantiedettä, kaupunkeja ja nähtävyyksiä

Unidade 5: A precisar de ajuda 102

Teemasanasto:
Pää; kehonosat ja sisäelimiä; lääketieteellistä sanastoa

Kielioppi:

- Verbit:
 - Imperatiivi
 - Indikatiivin yhdistetty futuuri
 - Yhdistetty konditionaali
 - Painottomien pronomien paikka yhdistetyssä futuurissa ja yhdistetyssä konditionaalissa
- Yhdyssanojen muodostus

Kulttuurinurkkaus:
Portugalin yhteiskunnasta

Unidade 6: Planos para o futuro 124**Teemasanasto:**

Työpaikkahakemus; kuinka laatia CV?

Kielioppi:

- Verbit:
 - Konjunktiiivin futuuri
 - Konjunktiiivin yhdistetty futuuri

Kulttuurinurkkaus:

Portugalin elinkeinoelämä

Unidade 7: Discussões políticas 142**Teemasanasto:**

Politiikka ja yhteiskunta; ympäristö

Kielioppi:

- Verbit:
 - Gerundi
 - Painottomien pronomien paikka gerundin yhteydessä
 - Yhdistetty gerundi
 - Persoonallinen infinitiivi
 - Painottomien pronomien paikka persoonallisen infinitiivin yhteydessä
 - Yhdistetty infinitiivi ja yhdistetty persoonallinen infinitiivi

Kulttuurinurkkaus:

Portugalin lippu; Portugalin kansallislaulu

Unidade 8: A vida é arte 166**Teemasanasto:**

Taiteet; taiteilijoita; kirjallisuudenlajeja; taideteoksia; musiikkitermejä; aikakausia ja tyylejä

Kielioppi:

- Verbit:
 - Indikatiivin yhdistetty pluskvamperfekti
 - Indikatiivin yksinkertainen pluskvamperfekti

Kulttuurinurkkaus:

Portugalilaisia kirjailijoita; Portugalin taidehistoriaa

Unidade 9: Esta terra plantada à beira-mar 190**Teemasanasto:**

Eläinkunta; kasvikunta; maisema

Kielioppi:

- Verbit:
 - Konjunktiiivin imperfekti
 - Konjunktiiivin pluskvamperfekti

Kulttuurinurkkaus:

Portugalin saaret

Unidade 10: Olhares para o mundo 210**Teemasanasto:**

Brasilianportugalia; afrikanportugalia

Kielioppi:

- Verbit:
 - Passiivi
 - Partisiippi lauseenvastikkeissa
 - Verbiperifraaseja

Kulttuurinurkkaus:

Portugalinkielinen maailma; portugalin variantit

Verbien taivutuskaavoja 238

Aakkoselliset sanastot

portugali–suomi	256
suomi–portugali	274

Kirjassa käytetyt symbolit

 Keskustelutehtävä

 Kuuntelutehtävä

 Kirjoitustehtävä

Unidade 2

Mensagens

E-mails

Aninhas, recebeste a minha mensagem? Esqueceste-te de carregar a bateria? Tenho-te ligado não sei quantas vezes, e nada!!?? É o seguinte: no fim de semana passado estive com um casal de amigos, malta que não conheces (ainda), e eles tiveram uma ideia fantástica. Podíamos festejar a passagem de ano em Espanha. Íamos no carro deles, são poucas horas, alugávamos uma casa e dividíamos as despesas a meias. Tenho poupado algum dinheiro extra, mas, de qualquer modo, isso não sai caro. Que dizes? Pensa bem, Sevilha... Ou tens planeado outra coisa? Liga-me quanto antes, por favor. Temos de decidir sobre a viagem. E vais ver, estes amigos são mesmo simpáticos, vais gostar deles.

Um grande beijinho, Carlos

Olá, Carlos,

Ainda bem que me escreveste. De momento, estou completamente dependente do meu computador, e é complicado, como podes calcular. O meu telemóvel está desligado desde ontem. Não se trata da bateria, deixei cair o telefone e ele avariou-se. Estou à espera para saber quanto custa o arranjo, tenho gasto bastante dinheiro nesta época de festas e estou um pouco aflita. Ir a Sevilha? Bem queria, mas... Podemos encontrar-nos hoje à tarde no café da praxe? Muitas coisas aconteceram desde a última vez que nos vimos. Manda uma mensagem para confirmar, ok?

Bjs, Ana

Postais

Macau, 30 de agosto de 2018

Caros amigos,

Como veem, cá estou eu no outro lado do mundo. O que tenho andado a fazer nestes últimos dias é passear e ver esta cidade maravilhosa e as paisagens deslumbrantes. Quem me dera vocês estarem aqui comigo! Vou voltar dentro de uma semana.

Portem-se bem! Muitos beijinhos e abraços para todos,
da vossa amiga de sempre, Laura

Querido avô,

Como tem passado? Quero dar-lhe os parabéns pelo seu aniversário. Desejo-lhe um dia muito feliz, com a família toda. Que conte muitos mais anos !

Muitas saudades da sua neta que o adora, Constança

Cartas oficiais

Exma. Sra. Diretora,

Solicitei uma bolsa de estudos para o ano letivo a começar em setembro do ano corrente. Como até à data ainda não tive nenhuma notícia da parte da Universidade, gostava de saber se falta algum documento essencial ou se preciso de tomar alguma medida para completar o processo. Muito obrigada pela sua atenção.

Sem mais,
Atenciosamente,
Lídia Correia

Exmo. Sr. Dr.,

Acuso a receção do convite para a abertura da exposição, o qual muito agradeço. No entanto, infelizmente, é-me impossível assistir ao evento por me encontrar em viagem.

Com os meus melhores cumprimentos,
Tiago Silva Mendes

Vocabulário Sanasto

carregar	ladata	quem me dera	kunpa
malta (f.) (puhek.)	kaverit, porukka	portar-se	käyttäytyä; (tässä:) voida
alugar	vuokrata	contar	(tässä:) saada lisää (vuosia)
dividir	jakaa	carta (f.)	kirje
despesa (f.)	kulu	oficial	virallinen
a meias	puoliksi	solicitar	anoa
poupar	säästää	corrente	meneillään oleva
planear	suunnitella	essencial	olennainen
quanto antes	pikimmiten	tomar uma medida	ryhtyä toimenpiteeseen
de momento	toistaiseksi	completar	täydentää
dependente	riippuvainen	processo (m.)	prosessi
deixar cair	pudottaa	atencioso, -a	kunnioittava
avariar(-se)	rikkoutua	acusar	(tässä:) ilmoittaa
arranjo (m.)	korjaus	recepção (f.)	saaminen; vastaanotto
aflito, -a	huolestunut	convite (m.)	kutsu
confirmar	vahvistaa	abertura (f.)	avajaiset
postal (m.)	postikortti	exposição (f.)	näyttely
paisagem (f.)	maisema	assistir (a)	osallistua, olla mukana
deslumbrante	lumoava		

Vocabulário temático Teemasnasto

Informática

aplicação (f.)
 bateria (f.)
 blogue (m.)
 botão (m.)
 busca (f.)
 carregador (m.)
 carregar
 clicar
 computador (m.)
 correio (m.) eletrônico
 descarregar
 desligado, -a
 ecrã (m.)
 entrar
 ficheiro (m.)
 impressora (f.)
 imprimir
 lixo (m.)
 navegador (m.)
 navegar
 pasta (f.)
 pen (f.)
 pilha (f.)
 portátil (m.)
 rato (m.)
 sair
 scanear
 senha (f.)
 smiley (m.)
 tecla (f.)
 teclado (m.)
 telemóvel (m.)

Tietotekniikka

sovellus
 akku
 blogi
 näppäin
 haku
 laturi
 painaa (näppäintä); ladata (akku)
 klikata
 tietokone
 sähköposti
 ladata netistä
 suljettu, pois päältä
 näyttö
 kirjautua sisään
 tiedosto
 tulostin
 tulostaa
 roskakori
 selain
 surffata netissä
 kansio
 muistitikku
 patteri
 kannettava tietokone
 hiiri
 kirjautua ulos
 skannata
 salasana
 hymiö
 näppäin
 näppäimistö
 kännykkä

Kielioppi Gramática

Verbit Verbos

Indikatiivin yhdistetty perfekti Pretérito perfeito composto do indicativo

Indikatiivin yhdistetty perfekti (suomessa perfekti) on yhdistetty menneen ajan aikamuoto aikamuoto, joka muodostuu *ter*-verbin taivutetusta preesensistä ja pääverbin partisiipista. Partisiippi on taipumaton yhdistettyjen aikamuotojen yhteydessä aktiivissa.

FALAR	VENDER	PARTIR
tenho falado	tenho vendido	tenho partido
tens falado	tens vendido	tens partido
tem falado	tem vendido	tem partido
temos falado	temos vendido	temos partido
têm falado	têm vendido	têm partido

Säännöllinen partisiippi muodostetaan siten, että infinitiivin **-ar**-päätteen tilalle tulee muoto **-ado** ja **-er** sekä **-ir**-päätteiden tilalle muoto **-ido**:

viajar	viajado
correr	corrido
discutir	discutido

Huom. Niillä toisen ja kolmannen konjugaation verbeillä, joilla ennen partisiipin päätettä on toinen vokaali, painollinen *i* on merkittävä aksentilla tavujaon vuoksi, esim.

sair	saído
moer	moído

Joillakin verbeillä partisiippi on **epäsäännöllinen**:

abrir	aberto
cobrir	coberto
dizer	dito
escrever	escrito
fazer	feito
pôr	posto
ver	visto
vir	vindo

Epäsäännöllistä muotoa noudattavat myös em. verbeistä muodostetut johdannaisverbit kuten esim. *reabrir* 'avata uudelleen', *descobrir* 'löytää jotakin', *maldizer* 'manata, puhua pahaa', *descrever* 'kuvailla', *satisfazer* 'tydyttää', *impor* 'määrätä, tyrkyttää', *prever* 'ennustaa', *convir* 'sopia', jne.

Useilla verbeillä puolestaan on olemassa ns. **kaksoispartisiippi**, mikä tarkoittaa sitä, että niillä on sekä säännöllisesti muodostuva partisiippi että lyhyempi, epäsäännöllinen muoto. Säännöllistä muotoa käytetään yhdistetyissä aikamuodoissa (ks. esim. pluskvamperfekti kpl 8) aktiivissa ja epäsäännöllistä passiivissa (ks. kpl 10) ja adjektiivina. Tätä yleissääntöä noudattavia verbejä ovat mm.:

acender	'sytyttää'	acendido	aceso
emergir	'nousta esiin'	emergido	emerso
exprimir	'ilmaista'	exprimido	expresso
fartar	'kyllästyttää'	fartado	farto
imergir	'upottaa'	imergido	imerso
limpar	'puhdistaa, siivota'	limpado	limpo
morrer	'kuolla'	morrido	morto
prender	'pidättää'	prendido	preso
sujar	'liata'	sujado	sujo

Kaikki verbit, joilla on kaksoispartisiippi, eivät kuitenkaan noudata yleissääntöä. Yhdistetyissä aikamuodoissa epäsäännöllisen lyhyen partisiipin käyttö aktiivissa passiivin lisäksi on **erittäin tavallista** seuraavien verbien yhteydessä:

entregar	'palauttaa'	entregado	entregue
ganhar	'ansaita, voittaa'	ganhado	ganho
gastar	'tuhlata'	gastado	gasto
pagar	'maksaa'	pagado	pago

Lyhyen muodon käyttäminen passiivin lisäksi myös aktiivissa on **tavallista** mm. seuraavien verbien yhteydessä:

aceitar	'hyväksyä'	aceitado	aceite
eleger	'valita'	elegido	eleito
fritar	'paistaa'	fritado	frito
imprimir	'painaa'	imprimido	impresso
matar	'tappaa'	matado	morto
salvar	'pelastaa'	salvado	salvo

Jotkin verbit, joilla on kaksoispartisiippi, puolestaan käyttävät mieluummin säännöllistä muotoa niin aktiivissa kuin passiivissa. **Erittäin tavallista** se on seuraavilla verbeillä:

incluir	'sisällyttää'	incluído	incluso
inserir	'liittää'	inserido	inserto
omitir	'jättää pois'	omitido	omisso
romper	'rikkoa'	rompido	roto

Tavallista se on mm. seuraavilla verbeillä:

envolver	'joutua mukaan, sisällyttää'	envolvido	envolto
enxugar	'kuivata'	enxugado	enxuto
expulsar	'karkottaa'	expulsado	expulso
extinguir	'sammuttaa'	extinguido	extinto
libertar	'vapauttaa'	libertado	liberto
secar	'kuivattaa'	secado	seco

Huom. Toisin kuin aktiivin yhdistettyjen aikamuotojen osana, adjektiiveina partisiipit taipuvat pääsanansa mukaan suvussa ja luvussa:

*Eles estão fartos de viajar.
A cozinha está suja.
As camisas estão secas.*

*He ovat kyllästyneitä matkustamaan.
Keittiö on likainen.
Paidat ovat kuivia.*

Indiaktiivin yhdistetty perfekti on menneen ajan aikamuoto, jonka käyttö on portugalissa paljon vähäisempää kuin esimerkiksi lähikielissä ranskassa tai espanjassa. Sen käyttö rajoittuu lähinnä kahteen seuraavaan tilanteeseen:

- yhdistetty perfekti ilmaisee menneisydessä tapahtunutta toimintaa tai tilaa, joka jatkuu (tai sen vaikutukset jatkuvat) nykyaikaan

Desde o mês passado tenho ido muitas vezes ao ginásio.

Esta semana, o tempo tem estado bom. Temos lutado contra as medidas do governo.

Olen käynyt salilla jo kuukauden (ja aion käydä vastedeskin.)

Tällä viikolla sää on ollut hyvä (ja on edelleen). Olemme taistelleet hallituksen toimenpiteitä vastaan.

- yhdistetty perfekti voi myös ilmaista aiemmin tapahtunutta toistuvaa tekemistä:

*Já temos feito surf em Portugal.
Vrt. Já fizemos surf em Portugal.*

*Olemme surffanneet Portugalissa (monta kertaa).
Olemme surffanneet Portugalissa (yhden kerran).*

Jos lauseessa on jokin toistoa tai kestoja rajaava määre (tai adverbi *sempre* tai *nunca*), yhdistetyn perfektin sijasta on usein käytettävä yksinkertaista perfektiä:

*Fui ao ginásio três vezes.
Nunca vi esse filme.
Sempre gostei de viajar.*

*Olen käynyt (kävin) salilla kolme kertaa.
En ole koskaan nähnyt sitä elokuvaa.
Olen aina pitänyt matkustamisesta.*

Aikailmaisussa *há* + ajanmääre on portugalissa käytettävä indikaatiivin preesenssiä, vaikka suomessa verbi on aina perfektissä:

Há seis meses que estudam português.

Olette opiskelleet portugalia kuusi kuukautta.

Vrt.

Há seis meses que estudaram português.

Opiskelitte portugalia kuusi kuukautta sitten.

Estudaram português durante seis meses.

Opiskelitte portugalia kuuden kuukauden ajan.

Painottomien persoonapronominien paikka yhdistettyjen aikamuotojen yhteydessä

Kun verbi on yhdistetyssä aikamuodossa (lukuun ottamatta yhdistettyä futuuria tai yhdistettyä konditionaalia, ks. kpl 5), painottoman persoonapronominin paikka on apuverbin yhteydessä, joko sen edessä tai sen jäljessä aiemmin opittujen (ks. kpl 7, Descobertas 1) sääntöjen mukaisesti.

*Quantas vezes te tenho dito que
não se pode soltar o cão!
Desde ontem eles têm-se fartado
de rir com esse filme.*

*Kuinka monta kertaa olen sanonut,
ettei koira saa päästää vapaaksi!
He ovat nauraneet elokuvalla eilisestä
lähtien.*

Epäsuorat kysymyslauseet Frases interrogativas indiretas

Epäsuorissa kysymyslauseissa, jotka alkavat kysymyssanoilla, sanajärjestys voi olla suora tai epäsuora, toisin kuin suorissa kysymyslauseissa:

Não sabemos quando (é que) chega o avião. / Emme tiedä, koska kone tulee.
Não sabemos quando (é que) o avião chega.
Ignoro o que (é que) ele está a pensar. / En tiedä, mitä hän ajattelee.
Ignoro o que (é que) está a pensar ele.

Vain kysymyssanoilla *porque* tai *que* alkavissa lauseissa sanajärjestyksen on oltava käänteinen:

Não sei porque saiu o Pedro. / En tiedä, miksi Pedro lähti.
Não sei porque disse o Pedro. / En tiedä, mitä Pedro sanoi.

Jos kuitenkin kysymyksen perään liitetään *é que*, sanajärjestys on vapaa.

Não sei porque é que saiu o Pedro. /
Não sei porque é que o Pedro saiu.

Huom. Kahdessa em. tapauksessa suora sanajärjestys muuttaa kysyvän pronominin konjunktiksi:

Sabes o que aconteceu? / Tiedätkö, mitä tapahtui?
– Não sei porque o Pedro saiu sem dizer nada. – En, koska Pedro lähti pois sanaakaan sanomatta
Não sabia que o Pedro dizia isso. / En tiennyt, että Pedro puhui moisia.

Suomen *-ko/-kö*-päätettä vastaa portugalissa konjunktio *se*. Sillä alkavissa epäsuorissa kysymyslauseissa sanajärjestys on aina suora:

Sabes se esse restaurante é bom? / Tiedätkö, onko ravintola hyvä?
Quero saber se tu vais ou não vais. / Haluan tietää, lähdetkö vai et.

Kulttuurinurkkaus

Fado

Ulkomaalaiset saattavat joskus virheellisesti luulla, ettei Portugalissa ole muuta musiikkia kuin fado. Toisaalta sen asemaa Portugalin kulttuurissa ei voi vähätellä: fado on paljon enemmän kuin musiikinlaji. Jos portugalilaista pyydettäisiin kuvaamaan portugalilaisuuden ydintä yhdellä sanalla, vastaus olisi mitä todennäköisimmin *saudade*, kansaluonnetta läpikotaisin leimaava selittämätön kaipuu, kaihomieli. *Saudade* puolestaan ilmentyneenä juuri fadossa kaikkein aidoimmin, minkä vuoksi tätä musiikkia voidaan pitää todellisena kansallissymbolina.

Fadon alkuperä on hämärän peitossa, vaikka siitä onkin esitetty useita teorioita.

Yhden mukaan se juontaisi juurensa maurien lauluihin. Kuten tiedetään, arabivaikeus on huomattavaa Iberian niemimaan kulttuureissa, ja fadon melankoliassa on mahdollista nähdä yhtymäkohtia maurilaiseen musiikkiin. Kuitenkin fado on perinteisesti ollut jokseenkin tuntematonta Etelä-Portugalissa, jossa arabit oleskelivät pisimpään. Toisen selityksen mukaan fado olisi tullut merimiesten mukana Brasiliasta ja pohjautuisi orjien afrikkalaisia ja brasilialaisia aineksia yhdistävään *lundum*-musiikkiin. Kolmas hypoteesi yhdistää fadon keskiaikaisiin trubaduureihin, ja temaattisesti siinä onkin paljon yhtäläi-

syyksiä galego-portugaliksi kirjoitettuun rakkauslyriikkaan (*cantigas de amor* ja *cantigas de amigo*). Neljäs selitys on, että fado olisi syntynyt Lissabonin merimiesbaareissa löytöretkien aikaan ja olisi ilmennyt uuteen maailmaan suunnanneiden koti-ikävästä sekä Portugalista lähteneiden ja heidän sinne jääneiden läheistensä keskinäistä kaipausta.

Portugali on iät ja ajat ollut kulttuurien kohtauspaikka, jotka kaikki ovat jättäneet jälkensä maan kansanperinteeseen, joten ehkäpä todennäköisempi kuin yksikään teorioista sellaisenaan on selitys, että nykyään portugalilaisista portugalilaisimpana musiikkina pidetty fado on synteesi näistä eri puolilta eri aikoina kulkeutuneista vaikutteista?

Sanan *fado* etymologia on latinan *fatum*, 'kohtalo'. 1800-luvulla tätä nimitystä alettiin käyttää kaupungeissa, erityisesti Lissabonissa, lauletuista suosituista lauluista ja niiden sanoina olevista runoista. Olisi äärimmäisen vaikeaa selittää, mitä fado on, sellaiselle, joka ei ole sitä koskaan kuullut. Se on kaihoisaa musiikkia, jossa lauletaan rakkaudesta, intohimosta, epätoivosta, kohtalosta, ikävästä, toteutumattomista unelmista, menneistä ajoista, poistuneista ihmisistä, kaupungista... se peilaa elämää ja sielua. Laulua säestetään portugalilaisella kitaralla (ks. alla) ja kitaralla ja kuunnellaan hartaan, rikku-mattoman hiljaisuuden vallitessa.

Fadon alalajit ovat Lissabonin fado ja Coimbran fado. Lissabonin fadoa ovat perinteisesti laulaneet lähinnä naiset vanhojen kaupunginosien fado-taloissa ja tavernoissa. Fado-laulajattaren perinteinen esiintymisasu on musta ja siihen kuuluu musta hartiahuivi, jonka sanotaan olevan kunnianosoitus nuorena kuolleelle Maria

Severalle, ensimmäiselle nimeltä tunnetulle *fadistalle*. Lissabonin fadon historia on suurten laulajien historiaa, joista rakastetuin on epäilemättä Amália Rodrigues (1920–1999). Toisaalta fado on Lissabonissa aina ollut myös tavallisen kansan yhteistä omaisuutta: tavernojen *fado vadio*-illoissa estradi on vapaa kaikille.

Coimbran fado puolestaan on miesten laulamaa. Coimbraan, joka oli 1900-luvun alkupuolelle asti maan ainoa yliopistokaupunki, fado kulkeutui opiskelijoiden mukana. He kiersivät kitaroineen esittämässä serenadeja rakastetuilleen; samaten fadosta tuli kaihon ilmaisu opiskelijoiden valmistuessa ja jättäessä hyvästit toisilleen ja nuoruudelle. Yhä tänäänkin Coimbran yössä ovat tyyppillinen näky ympäri aukioita ja katuja kiertävät fadoja esittävät – tosin nykyään ehkä ennen kaikkea matkailijoiden iloksi – lauluryhmät perinteisissä opiskelijoiden mustissa viitoissa.

Meillä kitarana tunnettua soitinta kutsutaan portugaliksi nimellä *viola* (sama sana tarkoittaa myös alttoviulua ja orvokkia). Portugaliksi sana *guitarra* merkitsee hyvin erilaista soitinta, portugalilaista kitaraa, jonka syntyhistoria on jossain määrin epävarma; todennäköisesti kyse on useiden eri vaikutteiden (esim. renessanssiajan sisterin ja vanhojen arabialaisten ja englantilaisten näppäilysoitinten) summana kehittyneestä portugalilaistuneesta versiosta. Se onkin tullut erityisesti fadon käyttöön, joka parhaiten hyödyntää soittimen erikoista, kirkkaan metallista äänenväriä. Kauniin koristeelliset portugalilaiset kitarat muistuttavat muodoltaan mandoliinia ja niissä on tavalisimmin kuusi kieliparia. Fadossa niiden tehtävä on usein solistinen, kun taas *viola* on enemmän taustalla, säestäjän osassa.

Harjoituksia Exercícios

1 Kirjoita lauseeseen partiippi.

1. Como tens _____ (*passar*)?
2. Sempre tens _____ (*pagar*) as contas a tempo?
3. O que é que têm _____ (*fazer*) ?
4. Os ministros têm _____ (*rever*) a proposta.
5. Ele não se tem _____ (*exprimir*) claramente.
6. Temos _____ (*ir*) à praia todos os dias.
7. Tenho _____ (*escrever*) tantos postais que me doem os dedos.
8. Têm _____ (*ver*) muitos filmes nos últimos tempos?
9. Recentemente temos _____ (*gastar*) bastante dinheiro.
10. Todos os anos me tenho _____ (*surpreender*) a mim mesmo.
11. Temos _____ (*eleger*) más equipas.
12. Este ano têm _____ (*matar*) um número excessivo de elefantes.

rever	tarkistaa	dedo (m.)	sormi	excessivo, -a	valtava
proposta (f.)	ehdotus	equipa (f.)	joukkue		

2 Käännä portugaliksi.

1. Viime aikoina hinnat ovat kohonneet melkoisesti.

2. Koska olet viimeksi syönyt vadelmia? Minä olen syönyt niitä koko viikon.

3. Olen käynyt tuossa ravintolassa jo viisi kertaa.

4. Heillä on aina käynyt huono tuuri.

5. Tiago ja Luís ovat menneet kotiin jo aikoja sitten.

6. Olemme vähitellen sopeutuneet tilanteeseen.

7. Kuinka kauan olette opiskelleet yliopistossa? Jo viisi vuotta!

8. Eilen satoi, mutta tänään on paistanut aurinko.

9. En ole koskaan nähnyt sinua noin surullisena.

10. Matkatoimisto on usein ehdottanut meille tuota matkaa.

11. Tiago on ollut kovin hyvällä päällä. Tiedätkö, mitä on tapahtunut?

12. Cristiano Ronaldo on tehnyt maalin joka pelissä.

13. Oletko nukkunut hyvin?

14. Olen useasti lentänyt Atlantin yli. Oletko sinä koskaan lentänyt New Yorkiin?

sorte (f.)	tuuri, onni	marcar um golo	tehdä maali
pouco a pouco	vähitellen	jogo (m.)	pele
adaptar-se (a)	sopeutua	alguma vez	koskaan
haver	(tässä:) paistaa		

3 Kirjoita ystävällesi

- a) postikortti kohteesta, jonne olet matkustanut lomalle.
- b) viesti, jossa kysyt hänen kuulumisiaan ja kerrot, mitä itse olet tehnyt viikonloppuna.

4 Valitse lauseeseen oikea prepositio. (Huomioi tarvittaessa prepositioiden yhdistyminen artikkeleihin ja pronomineihin.)

1. Ontem sonhei _____ umas férias muito longas.
2. Não te importas _____ abrir a janela?
3. O táxi parou mesmo _____ a porta.
4. Estávamos a hesitar _____ essas duas opções.
5. Porque estás a rir _____ ele?
6. Ele ia acompanhado _____ uma miúda morena.
7. Não me deve levar _____ mal, mas não posso continuar _____ trabalhar aqui.
8. Fiquei _____ boca aberta ao ouvir essa história.
9. Sentaram-se _____ a mesa e começaram _____ jantar.
10. A minha avó tinha resposta _____ tudo.
11. Precisamos _____ ter uma conversa séria.
12. Estou farto _____ comer sempre a mesma coisa.
13. Arrependi-me _____ as minhas palavras.
14. Costumávamos tomar o pequeno-almoço sempre _____ a mesma hora.
15. Este telefone não presta _____ nada!
16. Ele mudou-se para Paris _____ os 18 anos.
17. A mãe está _____ chamar _____ ti, Zezinho!
18. Peço desculpa _____ o atraso.
19. _____ mim, estou de acordo.
20. Tenho bastantes livros _____ essa matéria.

importar-se (tässä:) voida, viitsiä
opção (f.) vaihtoehto
sério,-a vakava

arrepender-se katua
prestar kelvata
matéria (f.) aihe

5 Kuuntele dialogi ja vastaa sitten kysymyksiin suomeksi.

Milloin Rita on viimeksi nähnyt Manuelin?

Missä Manuel on ollut?

Tuliko hän Lissaboniin pitkäksi aikaa?

Mikä on syy Manuelin poissaoloon?

Mitä tiedät Manuelin työtilanteesta?

Mitä tiedät Ritasta?

Miten he aikovat pitää toisiinsa yhteyttä?

fora	ulkopuolella, poissa
de passagem	käymässä
óbvio, -a	luonnollinen, itsestään selvä
tentar	yrittää
faltar	puuttua
de um momento para o outro	hetkessä
ocupado, -a	kiireinen

6 Käännä portugaliksi.

1. Haluan kysyä Josélta, onko hänellä tyttöystävää.

2. Tiedätkö, miksi koira haukkuu?

3. Voitteko kertoa minulle, moneltako seuraava juna lähtee?

4. Mistä tiedät, oletko väsynyt vai kipeä?

5. Osaatteko sanoa, voiko tätä vettä juoda?

ladrar	haukkua
doente	kipeä

7 Täydennä annetuilla verbeillä yksinkertaisessa perfektissä, yhdistetyssä perfektissä tai imperfektissä.

1. Desde que _____ (*começar, eu*) a estudar português, _____ (*estar*) mais alegre do que nunca.
2. Quantos anos _____ (*ter, tu*) quando _____ (*ir*) a Lisboa pela primeira vez?
3. Quando _____ (*estar, eu*) a passear, _____ (*ter*) uma ideia. _____ (*querer, tu*) ouvi-la?
4. Na semana passada _____ (*ver-se, nós*) duas vezes.
5. Ultimamente _____ (*ver-se, nós*) quase todos os dias.
6. Antes _____ (*ver-se, nós*) uma vez por semana.
7. Os vossos amigos portugueses alguma vez _____ (*estar*) na Finlândia?
8. Quando _____ (*saber, tu*) que _____ (*estar, nós*) aqui?
9. Eu sempre _____ (*ser*) uma pessoa preguiçosa.
10. Nessa altura sempre _____ (*deitar-se, ele*) tarde.
11. Este ano eles _____ (*ter*) imenso trabalho.
12. Vocês já _____ (*visitar*) este museu? – _____ (*visitar*), sim, muitas vezes.
13. Porque nunca mo _____ (*dizer, tu*)?
14. _____ (*sair, ela*) de casa cedo porque não _____ (*querer*) chegar tarde à aula de português.
15. Nós sempre _____ (*querer*) aprender a falar muitas línguas.

8 Täydennä lauseet sopivilla relatiivipronomineilla.

1. _____ há fumo há fogo.
2. Tens alguém com _____ falar sobre o teu problema?
3. Estes são os colegas sem _____ me podia sentir muito sozinho.
4. O autor de _____ mais gosto é o Eça de Queirós.
5. _____ ganhou o jogo foi o Benfica.
6. Hoje em dia estamos bastante preocupados com a natureza, _____ é muito positivo.
7. Estou a ler um livro de _____ já não me lembro do nome.
8. O festival de música, _____ início é amanhã, vai ter muito sucesso.
9. A razão por _____ não apareci na festa não tem nada a ver com ninguém.
10. Casou-se com um colega da Faculdade, a _____ conheceu quando eram caloiros.
11. _____ lá vai, lá vai.
12. A Faculdade _____ eu estudo fica no outro lado da cidade.
13. Não se pode ter tudo _____ se quer.
14. A dificuldade perante _____ me encontro, é, afinal de contas, de fácil solução.
15. Ri melhor _____ ri no fim.
16. Ela é uma pessoa _____ quer fazer tudo a cem por cento.
17. Parece uma situação _____ causas não conheço.
18. Nunca me vou esquecer do dia em _____ cheguei a Lisboa pela primeira vez.
19. Quem era a pessoa _____ cumprimentaste há bocado?
20. Um amigo meu, _____ obteve uma bolsa de estudos, vai tirar um curso de verão em Portugal.

fumo (m.)	savu
preocupado, -a (com)	huolestunut, huolissaan
natureza (f.)	luonto
dificuldade (f.)	vaikeus
cumprimentar	tervehtiä
obter	saada

